

Si p rapinam: est rapina. Si p viam occultā. est furtum. et sic de alijs. Et ideo interrogand⁹ est. quō desideravit h^o rem alienam. ut habeatur species peccⁱ. q̄ necēria est confitenti. In hⁱs tū peccatis cordis tātum nō tenet quis ad restituōnem nisi opus fuerit secutum. Nota etiā q^d cū q̄s in q̄ntū cumq; mīmo ope dānificat primū. per quēcumq; etiam modū. si habet ppositū etiam in multo dānificandi si posset: peccat mortaliter. Vnde ementes et vendentes. quicūq; pati sunt decipere primum in multo si possent cōmode: mortaliter peccat. licet actu in modico decipiunt. *m*

¶ Sequitur scda pars huius tractat⁹ q̄ tractat de vicijis capitalibus et speciebus et filiabus eorū

¶ Et Primo de Supbia. *m*. 2^a

Supbia scdm greg^o est mater oim capitalium viciorū. et est vicium multum subtile et difficile ad cognoscendum et consistit in appetitu inordinato p prie excellentie. Et habet quatuor species siue modos de quibus potes interrogare. prout videbitur expedire. si tamen penitens intelligat.

¶ Prima species. Si videlicet bona que habuit naturalia vel spiritualia. aut temporalia: sibi attribuit et non a deo eadem recepisse recognouit.

¶ Secunda species. Si bona ipsa a deo recepisse cognoscens principaliter: estimat tamen se ea

meritis p̄p̄ris recepisse. ut p̄pter suam industriā
vel ingenium aut prudētiā. v̄l p̄pter sua ieiunia
aut oracōnes. ⁊ h̄mōi. ¶ Tercia ut si ea bona q̄
non habuit. reputauit se habē. s̄. cum estimat se
h̄re multum huilitatis. caritatis pacie. sapiētie.
⁊ prudētie ac. ¶ Quarta. si reputauit se meliorē
ceteris alijs. contempnens eos siue despiciens.
¶ In qualibet harū sp̄rum p̄t esse mortale v̄l
veniale. sc̄dm q̄ rōne cōsentitur vel non. ⁊. ~
Si fuit presumptuosus. p̄o. ¶ De p̄sūptione
nendo se ad faciendum. v̄l dicendū. que sūt sup̄
vires suas. v̄l non p̄tinent ad cōdicōem suā. v̄l
in sp̄ualibz v̄l etiā in tp̄alibz. utputa secularis
iudicando clericum. vel eos q̄ non sūt sibi subditi
vel de h̄is in quibus non habet potestatē. quia
peccauit mōrliter. ¶ Si posuit se ad faciendum
ea ex̄c̄tia ad que non erat aptus. ⁊ vnde potest
venire piculum sp̄uale vel tp̄ale alteri. ut si me
dicus ignarus posuit se ad medicandum. Aduo
catus ignarus ad aduocandum. Cōfessor igna
rus ad audiēdas confessiones. ⁊ h̄mōiz q̄ pec
cauit mōrliter. Secus autem si cōpetenter de illa
arte erat peritus. nō tamen excellens. ¶ Si presu
mens de sanctitate sua. v̄l de virtute. exposuit se
piculo peccōrum. vt vadens ad loca imbonesta
vel frequentans cōuersacōnem cum mulieribz
specialit̄ leuibus. ⁊ alia h̄mōi. vbi de facili potest

labi in mōle. ¶ Si nimis. presumens de se. non p
uidet de necitatibus vel periculis occurrentibus
spūalibus ⁊ corporalibus. expectans effectum mi
raculosum a deo. vt q̄ sanet eum infirmum siue
medicinis. vel ministret ei cibum sine labore ⁊
quia mortale est. et dicitur temptare deum. Si
militer si sit predicator sine studiū prouidentia. ⁊
doctor aut consul. rēdendo vel consulēdo impio
uise. *xxx* ¶ De ingratitude.

Ingratitudo. q̄ reperitur in omni peccō mōli est
sicut circumstantia aggrauās ipm. quia vbi hō
semper debuit seruire deo ⁊ eum offendit. Est tñ
etiam vnū speciale peccm. Inquitum. s. recipiens
bñficia a deo vel ab hoie. nō ea recogitat regra
ciari ⁊ recompensare. v̄l quod pei⁹ est in mēte
vilipendit beneficia rēpta. v̄l murmurat de eis
v̄l iniuriatur benefactori. Cōiter tamē reperitur
mixtum cum aliquo alio gñe peccati. qñq; est
mortale et quōdoq; veniale. ¶ Interrogetur er
go singulariter si recogitauit. si regraciatus est
si recompensauit ⁊ c. Item si ea vilipēdit. si mur
murauit de illis. v̄l si illi bñfactori iniuriatus est

De inobedientia etiam inter. ¶ De inobediētia
rogandum est. Si viz. non obediūt superioribus
suis spūalibus. et t̄palibus. legibus. canonicis
vel cūilibus. rōnabilibus statutis. aut statutis
sinodalib; aut p̄uincialib; aut etiā ordinacōib;

superiorum hūcū vim p̄cepti v̄l p̄cipiēdi. ut q̄n
mādat verbo aut scripto. hoc vel illud serua
ri in virtute obedientie. vel sub pena excoīcacoīs
vel alijs penis grauib⁹. ⁊ h̄mōi equipolentibus
quia mōrliter peccauit. ¶ In alijs autē ordīnacōib⁹
simpliciter factis t̄ns̄grediend⁹ est veniale nisi si
at ex cōtemptu. q̄ tūc esset mōrle q̄ntumcumq⁹
leuib⁹. ¶ Si nō obediuit dñicis p̄ceptis de qui
bus. s̄. tractatum est. vel p̄prie conscīe. ¶ Si non
p̄buit debitam reuerentiā maiorib⁹ suis vel dñis
spūalib⁹ et t̄p̄alibus. ¶ Si obediuit alicui superiori
in illicitis. ⁊ quia vterq⁹ peccauit. ¶ De scismate.

Scisma committit̄. cū quis recedit ab obediētiā
scē Romane ecclēe sumens sibi aliud caput. vel
sequens alium p̄p̄am q̄m canonicē electū. nisi eēnt
duo electi. quorum quilib⁹ h̄rētur a suis sequaci
bus p̄ papa. ⁊ nesciretur daē quis eorū canonicē
esset electus. quia in hoc casu videtur excusari po
puli. si tamen non sunt p̄tinaces. s̄ parati semp
obedire illi vel adherere. quē sciētē sciēt verū
papam. q̄ alias mōrliter peccarēt. ¶ Si q̄s immi
tūtur ordīnacōib⁹ factis a scismaticis. ⁊ q̄ est exca
tus. ex̄ de sen. ex̄. c. i.

De infidelitate.

De infidelitate iudeorū. ⁊ paganorū v̄l h̄eticorū
quorum q̄slib⁹ est grauissimū p̄c̄m ducens ad
dampnacōnem. non oportz hic dicē. Inter hos
solum heretici sunt ex̄cati. et cum illis p̄cipue

iudeis non deb; hēi mīmis domestica conuersatio
et p̄cipue ydiote. **P**otes tñ interrogare prout
videtur. si habuit aliqd̄ dubiū in hīs que sunt
fidei. vt de sacramēto altaris a hmōi: a si de hoc
habet displicentiā: non curandū. **S**i aut̄ volun
tarie a sponte dubitat ess; mortale. ¶ **H**ereticus
quilib; est excoīcatus. et non pōt absolui c̄tra se
dem aplicam. vt pat; in processu. ¶ **I**tem cre
dens. receptator. vel fautor hereticorū: similiter
est excoīcatus. ut ex̄ de hereticis. ¶ **De ambitioē**

De ambitioē que p̄cedit ex supbia a importat
inordīnatum appetitū honoris q̄ multum cepit
in prelatīs et dñis. etiā interrogandū est. ut. **S**i
desiderauit aliquā dignitatē. v̄l bñficiū cura
tum. rōne deliberata. p̄ncipaliter p̄pter hono
rem vel vtilitatem tpalem: peccauit mortaliter.
¶ **S**i desiderauit dignitatem v̄l officiū a bñficiū
eccīasticum v̄l seculare ad qd̄ est indign⁹ a inep
tus. vtq; ignarus v̄l criminofus et hmōi: quia
peccauit mōlter. maxime. **S**i desiderauit hmōi
etiā faciēdo cōī precepta. ¶ **S**i quēsiuit ho
nozem de quacumq; re ita inordīnate. q̄ ibi cōsti
tuit finem: mortale est. **I**n alijs casib; tñ v̄iale
De derisione que aliquñ procedit ¶ **De derisione**
ex supbia etiā interrogandū ē. si v̄z derisit sacra
mēta aut verba sacra. l̄ alia d̄ma. vilipēdēs ea a
scōs viros. a p̄latos. ap̄sonas r̄ligiosas. a p̄ntes

aut volentes deo seruire. ut sic retrahent eos:
quia mortaliter peccauit. ¶ Si studiose derisit ali
quem intendēs ex hoc iniuriā eius & vilificacōez
vel nobilem pturbacōnem eius. vel derisit defe
ctuosos sensu vel corpore. ut eos facēt pturbatis
quia mortaliter peccauit. Secus si ex leuitate et
causa iocī. & si nullū ex hoc pturbauit. ¶ De iudi

S ¶ viz facta alterius q̄ du *m* ¶ ¶ De temerario
bia fūt quo animo fiāt. in malā partē interpretat⁹
est. ¶ Si deliberate iudicauit alium de peccō mor
tali. sine signis sufficientibus ad indicandū ma
liciam illius q̄ mortalit̄ peccauit. ¶ Si iudicauit
de veniali deliberate. venialit̄ peccauit. Idē etiā
si iudicauit de mortali. s̄ non deliberato animo.

S ¶ fuit curiosus cū condi *m* ¶ ¶ De curiositate
tionem intellectuā. ut q̄rendo scire q̄ fūt. s̄. capa
citatē suā. ut de trinitate. de p̄destinacōne & si
milia. vel q̄rendo scire parum vtilia. & dimitten
do multum vtilia. & magis necēaria. ut querendo
sciām aut aliqd̄ scire. solum ad sciendū. nō autē
ad hoc. ut deum ex illo agnoscat. v̄l ad aliā vtili
tatem: quia peccm̄ est. & q̄nq; mōl̄e. & q̄nq; veni
alez v̄l querendo scire aut sciām ab illis a quibz
non debz querere. ut a demombus v̄l p̄ sortes q̄
mōl̄iter peccauit. ¶ Si q̄ fuit scire mala et va
na. ut cātilenas. incantacōnes aut similia. ¶ Si
fuit curiosus circa vsus sensuū. s̄. vel aspiciēdo

vel audiendo. vel odorādo. vel gustando. vel tan-
gendo aliqua fine necitate vel vtilitate. s; sola de-
lectacōe sentiendi. sine tñ aliqua deformitate. qz
pcēm est et cōiter veniale. ¶ Si vero cū deformita-
te pōt esse mōrle. ¶ Si uūt ad videndū specta-
cula mundana ⁊ officiosa. vt torneamēta hasti-
ludia. seu ad videndum currē p brauiō. ⁊ hmōi
¶ Nam si in hmōi est piculum mortis spūalis ⁊ cor-
poralis. ut qñ sunt spectacula epñtatiua turpitu-
dimis. vel cum in illis pōt recipē lesionē aliquam
nōbilem corpis: mortale est. et multo maius in
exercente hmōi spectacula vel prebente occasioēz
ad ea. alias eēt veniale. nisi ppter hmōi aliquis
ita delectaretur. qz mēs ei⁹ a deo auerteretur. Ita
viz qz eēt patius trāsgredi pcepta dei et ecēie vt
illa aspiceret aut facēt. Et hoc idem intellige de
quocumqz pccō. qd ex se est veniale. qz p hunc mo-
dum pōt effici mōrle. ¶ De adulacōne.

DE adulacōne. q̄ cōiter ē scandalifatiua ⁊ ofistit
in hoc. qz quis verb; vel factis suis inordiāte intē-
dit placere alijs ad beniuolentiā capiendā. Et si
in malo adulatus est criminali. pura laudās ali-
quē de vindicta facta. vel de turpitudiē ⁊ h⁹ mōi
qz mōrle est. Si adulatur vel laudat aliquem in-
tendens eum decipē. ⁊ pāpue nōbiliter i aliquo
in spūalib⁹ vel tpalib⁹ ē mōrle. Secus si aliquid
iustum intendit ab eo habere. vel quid paruum

recepte p modū donis. ¶ Si nimis laudat aliquē
ex quo ille sumpsit occasionē supbie vel inanis
glorie: cōiter est veniale potest tñ aliquñ esse mor
tale. ¶ Si autem laudat aliquē ad magis exhitā
dum illū ad virtutes. vel ad cōfortandū. cum in
tribulacōne ⁊ tēptacōne fuerit. obseruatis tamē
debitis circumstātis ē veniale. ¶ De inani gloria

De inani gloria. q̄ pcedit ex superbia. et impor
tat inordinatum appetitum laudis huāne. seu in
ordinatam cōplacētā eius cui offertur. ⁊ cui fit
aliquid opis. p̄ncipalit̄ ppter laudē p̄riā amit
titur meritum eius ⁊ p̄cēm incurritur. Et ergo. inē
rogādum ē s̄m statū hoīm de diuersis materijs
in quibus hoīes querūt sibi laudē. ut a doctoē de
sciā et doctrina. a scholarib⁹ de ingenio et dispu
tatione. a rcōre de regimine. a muliere de ornatu
⁊ pulchritudine. ⁊ hmōi. ¶ Si opera sua in ge
nere bona. ut ieiunia elemosine ⁊ h⁹ modi. quasi
omnia ad laudē huānam fecit mōrle vidē cū ibi
constituit finem suum. Si tñ pura intentione et
iusta fecit opera bona. et audiēs se inde laudari
sumpsit cōplacētiam de laude sua ⁊ vidē veniale.
¶ Si q̄siuit laudem ⁊ gloriā de ope p̄cī mortalis
mortaliter peccauit. ⁊ hoc si s̄m rōem deliberatā
hoc egit. Secus si scdm̄ motum sensualitatis. vel
etiam si de aliquo veniali gloriaē. ¶ Si ita inordi
nate appetit laudem ⁊ gloriā de aliquo ope q̄ p̄t

eam cōsequendā patus est facē cōn aliqđ prece
ptorum dei: peccat mortaliter. ¶ Si gloriatus
est de fortitudine aut pulchritudine aut sanita
te corporis. aut de memoria aut intellectu prestātū
aut de spūalitate. aut grācia spūali. l. de pntela
a sanguinis nobilitate. aut de potētia vl dñio seu
p̄speritate. de scia. de diuicijs. d. e. eloqūentia. de
artibus de cantu. a ceteris hmōi: a gloriatus est
de visitacōne ciuū. vl de reuerēcia sibi facta. a
de sequela famulorum a ceteris multis hmōi.

De immodestia. Et ¶ De immodestia virorum
primo virorū inornati. que p̄cedit ut frequēter
ex inani gloria. possit tñ ex alijs causis p̄cedere
Vnde interrogandū est si vnq̄ vestit⁹ sit bitu
religiosorum in despectū eorū. vl in ludis vanis
a inhonestis. q̄ si hoc fecissz. grauit⁹ eēt punien
dus. ar. extra. de epi. audi. vel mime. ¶ Si ex la
sciua. et vanitate vsus est veste muliebri. quia
graui⁹ peccauit. ¶ Si ad ostentacōez et inanē
gloriam. supfluum habuit ornatū. a supflūū app̄
ratum in vestibz. viz si vestit⁹ est bisso l. purpura
cum ad hoc nō sit autorizat⁹. vel veste racamata
aut picturata falcōibz a radijs a hmōi. vel si cū
vestes compositas apposuit nimiaz sollicitudinēz
et si de hīs supbiuit et glatus ē mōzle est. si tam
inordinatam delectacōez habuit ex hīs ad lau
dem a gloriam inanē. q̄ non curauit transgredi

mandata dei et ecclie. ¶ Similit si dicto modo usus
est vestibus diuisatis et diuersis coloribus et
vel trapatis. ¶ Si talibus vestibus et superfluis or
namentibus usus est ad inducendum mulieres ad sui
cupiscentiam est tamen inuoluntarium. quia mortale est
et dico est inuoluntarium. quia uxor potest se ornare ut
marito suo placeat. et econtra maritus ut uxori
absque peccato honesto tamen modo fieri debet
ille ornatus. ¶ Si coram mulieribus stetit aut in
cessit. inhoneste vestitus. demonstrando femora
lia et alia inhonesta incontinentia ad libidinem. ¶ Si
nouam inuenit portaturam in vestibus ex lasciuia et
vanitate. ¶ Si radi fecit barbam sepius causa
lasciuie et vanitatis. ¶ Si ad ostentationem et in
nam gloriam vel superbia habuit superfluum ornatum
et apparatus in equis. sellis. frenis. aut utensilibus
domus. ut cithis. lectis. et alijs rebus et suppel
lectilibus ornatis. aut si alijs ornamentis usus est
propter honestam consuetudinem et decorem sibi et sibi simili
bus vel si ad honorabilem gloriam domum vel cameram
depingi fecit stellis vel rosas aut alijs varijs et
mundanis historijs. vel inhonestis picturis et
honoribus. quod mortale vidi. ¶ De immodestia mulierum
De ornatu superfluo et inhoneste etiam interrogantur
de sunt mulieres. scilicet de ornatu fucorum. capillature
gemmarum. vestium preciosarum et de foderaturis et
caudis earum. et planellis nimis altis. et pictis

quibus ut frequenter videntur mulieres ytalice
a coronis. aut balthis capitū. a hmoi. in quibus
aliqui est mortale et aliqui veniale. ¶ Si vsa est
fucis et alijs ornatibus ad ostentationem a manem
gloriam sui et de hmoi supbiuit vl gloriata ē. qz
mōrle est si tam immoderatā delectationez habuit
ad laudem a gloriā illam. qz nō cuāuit trāsgredi
mandata dei et ecclie. ¶ Si vsa est fucis et alijs
ornatibus ad inducendū viros ad sui concupiscē
ciam ex mēimomūz quia est mōrle indubitanter.
¶ Si oblasciuiam vl ad placendū aspectibz viro
rum. aut ad cōtemptū. depilauit collū a supcilia
aut barbam vel frontēz qz mōrle est. nisi id facēt
ad vitandam nimiam deformitatē. vt nō despiciat
a suo legitimo viro. ¶ Si adhibuit nimiam dili
gentiam et studiū a tyus ad ornandū se. vl si
fecit excessum vt statuta vel tū vltra suum sta
tum vel odicionem. vel nō scdm mōrē p̄rie. vl vsa
est vestibus nimis mollibz a delicatis quia p̄c̄m
est. Et si inordinate delectatur in hmoi. ita qz etiā
si sc̄ret homiēs ex hmoi sui ornatu scandalizari
id est trahi ad sui concupiscēciam: nō curaret de
ruina proximiz quia mortale est. ¶ Si ex lasci
uia et vanitate mulier est vsa veste virili: mor
tale videtur esse. ¶ Si mulier se colorauit vel
aliud figmentum adhibuit ad apparentem pul
chritudinem. ¶ Si fit p̄pter lasciuiā l ad trahēd

alios ad sui concupiscentia. et quod mortale est. Si tamen
aliquam turpitudinem a macula aliqua et homini
ex infirmitate aliqua vel alia causa superueniente
delere vel occultare conaretur non esset peccatum
¶ Si ad complacendum viro suo. vel ad repiendum
virum si est in nupta vel ne despiciatur ab alijs
vel ex aliquo leuitate vasa est fucis vel alijs ommen
tis superfluis non est de se peccatum mortale. sed potest
veniale. nisi sit notabilis excessus in homini. quod pos
sit iudicari de occasione data ruine aliorum. et non
accepta. quod tamen difficile est iudicare. **¶** Si co
ream duxit aut corizauit. et qua intentione. et cum
quibus. et quo loco et tpe. et si cantilenas cantauit
et precipue turpes. et qua intentione. et coram quibus
S simulauit sanctitatem habere **¶** De hypocriti
per ieiunium. orationem. et homini cum malus esset. vel si
hoc egit ad consequendam laudem humanam constitu
ens in finem. et quod mortale est alias veniale. nisi aliud
viciu adiuuatur. **¶** Si simulauit sanctitatem. inten
dens per hoc aliquid facere. quod sit contra honorem dei et
utilitatem proximi. ut viz ex hoc possit adipisci se
indignus aliquam dignitatem vel officium aut bene
ficiu. vel ut ex hoc de tpe possit proximum spiritualiter
vel temporaliter. et quod mortale est. **¶** Si simulauit sanctitatem
cum esset malus. ut darentur ei elemosine. sicut sancto
viro. vel procuratoribus ecclesiarum. ut cecilianis et
similibus. et quod mortaliter peccauit. **¶** Si simulauit

maiores sc̄itatē q̄ habuit. v̄l occultauit aliquē
defectum suū. q̄ hoc ad edificatōnem proximorū.
non est pecc̄m. velleue veniale. Si tñ hoc facit
ob aliqualem vanitatē vel vanā gloriā: veniale
est. ¶ Si laudauit seipsum de aliquo ope peccati
quā mortale est. ¶ De iactantia.

Si laudauit seipsum de aliquo peccō mōrli mor-
taliter peccauit. Si de venializ venialiter. q̄ntum ē
de se. ¶ Si iactauit se de aliquo ope bono. s̄ de
virtute sc̄ia. industria. vel diuicijs. aut potentijs
et hmōi ex superbia q̄ inani gloriā: mortale ē vel
veniale sed in radicē in ipius superbie. vel inanis
glorie vnde p̄cedit. ¶ Si laudauit se. cōtempnē-
do alios. vt phariseus publicanū: mortale vidē-
fiat ex aliqua leuitate vel vtilitate cōsequenda
veniale vel nullū est. ¶ Si se laudauit menda-
citer de malo. vel bono quod non fecit. vel de eo
quod non habuit. vel quod nō fuit. p̄pter super-
biam et inanē gloriā: p̄t esse mortale vel veniale
¶ Si vilificauit se verbis vel factis plus q̄ sen-
tiat in seipō in mente. dicens aliq̄ mala de seipō q̄
in se non recognoscit: v̄ter veniale ē. et d̄: proia

Si contendit aduersus ali ¶ De contētiōe.
quem scienter contra veritatē in rebus alicuius
importantē: mortale est. Secus si in rebz paruis
et inaduerterter. ¶ Si contendit pro veritate
et nimis inordinatē: cōiter est veniale. posset

tñ tanta esse inordinatio. q̄ rōne scandali conse
quentis esset mortale. **¶** **De discordia**

Si habēs tractare aliq̄ cum aliquib⁹ in hñs q̄
sūt ad dei honorem a p̄mi v̄litatez. discordiā
habuit et fecit. eo quia male afficitur ad eos cū
q̄bus tractauit. vel ut eis oñdat se non minus
scire. s̄ tātum quantū ipi. q̄ mōrle est. **Sec⁹** autē
si idcirco discordat. quia videt sibi magis secū dū
deum a rationem qd̄ ip̄e intēdit q̄ quod alij. Et
tunc vel non est peccatū vel leue. nisi tamē eēt mī
mis p̄tinax. **¶** **De p̄tinacia.**

¶ Si fuit nimis p̄tinax i sētētis suis. discrepās
a cōi iudicō ceteroz. cōiter ē v̄iale nisi eēt pericu
losum a inductiuum erroris. **¶** Si excusauit vel
defendit peccatū omissum ut tan q̄ benefem. a si
scienter. q̄ mōrle est. **¶** **De singularitate siue p̄**

Si fecit singularita **¶** **sup̄cōe nouitatum**
tes in conuersacōne vite. vel in vestib⁹. vel i cere
monijs. vel alijs adinuentiomb⁹. p̄ccm̄ est. Et si
adinuenit aliquā malā osuetudinē. omia mala
exinde sequentia. ei imputantur. **¶** **De secū**
do p̄ccō mōrli a sp̄eb⁹ a filiabus eius. .22.

De Inuidia que est scdm̄ p̄ccm̄ mortale. et
est tristitia de alieno bono. in quantum ē
diminutiuum p̄prie excelētie. a si sit cum
consensu rōis. est mōrle. nisi esset de aliqua re pua
Sicut puer inuidet alteri puero. quia plures